

VAI NÉT VỀ BÃO SỐ 10 (7-XI-1988) ĐỒ BỘ VÀO THUẬN HẢI

KS. PHẠM HÙNG SƠN
Đài KTTV Thuận Hải

Thuận Hải là tỉnh ít chịu ảnh hưởng của bão đồ bộ trực tiếp, nhưng mỗi khi bão vào Thuận Hải đều gây ra những thiệt hại rất lớn về tài sản cũng như tính mạng của nhân dân. Trong phạm vi bài viết này chúng tôi chỉ nêu lên một số nét về diễn biến khí tượng thủy văn do cơn bão số 10 đồ bộ vào Thuận Hải đêm 6 rạng ngày 7-XI-1988.

I — DIỄN BIẾN THỜI TIẾT

Ngày 4 tháng XI-1988. một vùng áp thấp nhiệt đới (ATNĐ) đã hình thành ở đông nam biển Đông ($9^{\circ}\text{N} - 117.5^{\circ}\text{E}$). ATNĐ này di chuyển theo hướng tây phát triển thành bão. Hồi 13h ngày 5-XI, bão có tâm ở vào khoảng $9.2^{\circ}\text{N} - 114.5^{\circ}\text{E}$ cách bờ biển Phan Thiết — Vũng Tàu khoảng 800km về phía đông-đông nam, có sức gió gần tâm đạt cấp 10. Bão di chuyển theo hướng tây và tây-tây bắc khoảng 15 — 25km/h, mạnh dần lên, hồi 10h ngày 6-XI bão có vị trí khoảng $10.6^{\circ}\text{N} - 110.3^{\circ}\text{E}$ cách bờ biển Phan Thiết khoảng 180km về phía đông, sức gió gần tâm đạt cấp 11, giạt trên cấp 11 đã bắt đầu gây thời tiết xấu tại khu vực đảo Phú Quý ($10.3^{\circ}\text{N} - 108.56^{\circ}\text{E}$).

Theo số liệu quan trắc được tại Trạm KTHV Phú Quý, bão đã gây mưa rất to, gió mạnh cấp 9, cấp 10 giạt cấp 11 và trên cấp 11, sóng rất to. Gió từ cấp 9 — 10 trở lên kéo dài tại khu vực này 14h (từ 12h ngày 6 đến 1h ngày 7-XI). Gió mạnh nhất quan trắc được 30m/s; sóng cao nhất: 10m.

Gió thịnh hành có hướng tây đến tây nam và không có sự đổi hướng giảm tốc độ trong quá trình ảnh hưởng của bão. Sau đó, bão tiếp tục di chuyển theo hướng tây và tây-tây bắc khoảng 20 — 25km/h. Lúc 13h ngày 6 tâm bão có vị trí vào khoảng $10.7^{\circ}\text{N} - 109.5^{\circ}\text{E}$ bắt đầu gây gió mạnh và mưa trung bình ở khu vực Ninh Hải, Phan Rang; gió cấp 6 — 7, giạt cấp 8. Khoảng 18 — 19h ngày 6 bão đã đồ bộ vào khu vực này gây gió mạnh cấp 8 — 9, thời gian kéo dài khoảng 2 — 3h. Bão tiếp tục di chuyển theo hướng giữa tây-tây nam (đi qua khu vực Di Linh — Đức Trọng của tỉnh Lâm Đồng) gây gió cấp 7 — 8, giạt cấp 9 và mưa tương đối lớn dọc các vùng ven biển từ Phan Rang đến Hàm Tân. Thời gian duy trì gió cấp 7 đến cấp 9 ở mỗi địa điểm từ 1 đến 2h: Ninh Phước từ 18h — 19h, Tuy Phong 19 — 20h, Bắc Bình 22 — 23h ngày 6, Hàm Thuận gió từ 1h30 — 2h30 ngày 7, Phan Thiết từ 2 — 4h ngày 7, kèm mưa lớn ở vùng núi và lũ cao trên các sông.

Qua các yếu tố khí tượng quan trắc được tại Phan Thiết (10,31°N–108,56°E bão số 10 sau khi đổ bộ vào Ninh Hải, Phan Rang đã di chuyển theo hướng tây – tây nam có vị trí tâm bão ở gần Phan Thiết vào khoảng 2 – 3h ngày 7 được thể hiện bằng các yếu tố khí tượng sau :

Trước 19h ngày 6 các yếu tố khí tượng chưa có gì đột biến trừ mưa kéo dài liên tục với cường độ trung bình, gió hướng tây cấp 4 – 5, mây chủ yếu là As op. Giàn đồ áp giảm chậm, đến 19h quan trắc được khí áp mực trạm cực tiểu 1000,2mb sau đó tăng chậm trở lại và có đường biểu diễn như áp triều bình thường. Đến 2h30ph áp giảm đột ngột, gió tăng dần cấp 5 – 6 (hướng tây) trên giàn đồ áp ký biểu hiện rõ hình phễu có trị số cực tiểu.

Trong thời gian ngắn từ 2h – 3h15ph, gió thay đổi giật cấp 7 – 8 có lúc cấp 9 và đổi hướng từ tây đến bắc sang đông, sau đó gió giảm nhanh xuống cấp 4–5, từ 2h40 – 7h ngày 7 tại trạm không mưa. Trong thời gian từ 2h – 3h30, nhiệt độ tăng nhanh, ẩm giảm. Từ 3h15 đến 4h trời ít mây có lúc quang mây ; sau có trời đầy mây trở lại.

Sau khi đổ bộ vào đất liền, bão di chuyển tương đối phức tạp.

Đây là cơn bão mạnh, ảnh hưởng rộng, sức phá hoại lớn ở Thuận Hải từ trước đến nay.

II – TÌNH HÌNH MƯA

Trước và ngay khi đổ bộ vào Thuận Hải, bão số 10 đã gây mưa to, và rất to từ 40mm trở lên, diện rộng. Lượng mưa tập trung trước và trong khi bão ảnh hưởng, sau bão, lượng mưa ít, có nơi không đáng kể.

Khu vực phía bắc: Tân Mỹ, Phan Rang 40–50mm

Khu vực ven biển, trung tâm tỉnh: Bắc Bình, Tuy Phong, Phan Thiết, Hàm Tân, Hàm Thuận nam 100 – 150mm.

Vùng núi phía nam: Đức Linh, Tánh Linh 150–200mm.

Thời gian mưa lớn ở các nơi từ 19h ngày 6 đến 2h ngày 7 tháng XI (bảng 1).

Bảng 1 – Lượng mưa một số nơi của Thuận Hải khi bão số 10 hoạt động

Điểm	NGÀY					Tổng số
	4	5	6	7	8	
Phủ Qui	—	—	83,0	60,8	—	143,8
Phan Thiết	—	0,0	30,1	82,7	3,2	116,0
Sông Lũy	—	—	65,0	4,9	0,0	69,9
Phan Rang	—	—	49,6	2,4	4,0	56,0
Tân Mỹ	—	—	27,2	11,1	1,9	40,2
Mương Mán	—	—	24,1	76,0	8,1	108,2
Tà Pao	—	—	57,8	127,0	1,0	185,8

III – TÌNH HÌNH THỦY VĂN

Mưa lớn do ảnh hưởng của bão số 10 đã gây lũ trên một số sông trong tỉnh; uy hiếp hai thị xã Phan Thiết và Phan Rang-Tháp Chàm, cụ thể như sau:

– Sông La Ngà tại Tà Pao xảy ra một trận lũ vừa, đỉnh lũ cao nhất vượt báo động cấp II. Dạng lũ đơn lên xuống nhanh với cường suất lũ lên lớn nhất 39cm/h.

– Sông Cà Ty tại Mương Mán và Phan Thiết: xảy ra một trận lũ lớn với đỉnh lũ vượt báo động cấp III tại Mương Mán là 95cm, lũ lên nhanh với cường suất lũ lên lớn nhất 128,2cm/h. Thời gian duy trì lũ trên báo động cấp III là 8 giờ, dạng lũ đơn. Đỉnh lũ xuất hiện tại Phan Thiết với $H_d = 142$ cm lúc 16h ngày 7-XI đạt xấp xỉ báo động cấp II (là 150cm); (thời gian này triều tại Phan Thiết bắt đầu xuống) đã làm ngập một số khu vực thấp của thị xã; nơi nơi sâu nhất đạt 150cm, một số khu vực hai bên bờ sông nước mấp mé tràn đường.

Sông Cái Phan Rang tại Tân Mỹ và Phan Rang: xảy ra một trận lũ lớn đỉnh lũ vượt báo động cấp III 115cm, lũ lên xuống nhanh với cường suất lũ lên lớn nhất 108cm/h. Thời gian duy trì lũ trên báo động cấp III ngắn. Sau thời gian chảy truyền 8 giờ, đỉnh lũ xuất hiện tại Phan Rang với mực nước lớn nhất lúc 8-9 giờ ngày 7-XI là 447cm, gần đạt báo động cấp II. Một số khu vực thấp bị ngập, và nước mưa không tiêu thoát được làm ngập úng một số khu vực trung tâm thị xã.

Bảng 2 — Đặc trưng lũ tại một số nơi khi có bão số 10 hoạt động

Sông	Trạm	Đỉnh (cm)	Báo động cấp III (cm)	Cường suất lũ lên max (cm/h)	Thời gian duy trì lũ vượt báo động cấp III (h)
La Ngà	Tà Pao	863	950	39	0
Cà Ty	Mương Mán	695	600	128,5	8
	Phan thiết	142	200	12	0
Cái	Tân Mỹ	3965	3850	108	6
	Phan Rang	447	450	25,7	0

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tài liệu đo đạc tại Đài TTV Thuận Hải.